

РЕШЕНИЕ

№ 231

гр. Пловдив, 07.12.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ПЛОВДИВ, 1-ВИ ТЪРГОВСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на десети ноември през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Надежда Ив. Желязкова
Каличкова

Членове: Славейка Ат. Костадинова
Красимира Д. Ванчева

при участието на секретаря Катя Н. Митева
като разглежда докладваното от Славейка Ат. Костадинова Въззивно търговско дело № 20215001000610 по описа за 2021 година

За да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е въззивно – по чл. 258 и следващите от ГПК.

С решение № 21030 от 23.04.2021 година, постановено по т. дело № 38/2019 година по описа на Окръжен съд – С., е осъдено ЗД „Б.“ АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление град С., ул. „Д.Б. № 87, да заплати на К. МЛ. Т., ЕГН *****, с постоянен адрес гр.С., ул. „Д.Б.“ №12, вх.В, ет.2, ап.3, обезщетение за неимуществени вреди, причинени от смъртта на нейната баба Д.Б.В., ЕГН *****, настъпила в пряка причинно-следствена връзка от телесните увреждания, причинени ѝ при ПТП на 6.12.2018год., в размер на 25 000лв., ведно със законните лихви за забава върху присъденото обезщетение, считано от 11.06.2019год., когато е изтекъл тримесечният срок за произнасяне по предявената застрахователна претенции, предвиден в чл.496 ал. 1 от КЗ, до окончателното му изплащане, както и 35.70лв. съдебни разноски по делото за първоинстанционното производство, съобразно уважената част от предявения иск.

Отхвърлен е искът на К. МЛ. Т. против ЗД „Б.“ АД за разликата над

25 000 лева до 70 000 лева като неоснователен.

Осъдено е ЗД „Б.“ АД да заплати по сметка на Окръжен съд – С. дължимата държавна такса в размер на 1000 лева съобразно уважената част от исковете.

Осъдено е ЗД „Б.“ АД да заплати на основание чл. 38 ал. 2 от Закона за адвокатурата на адвокат Н.Н. Д. дължимото адвокатско възнаграждение за осъщественото процесуално представителство на ищцата в размер на 1536 лева.

Осъдена е К. МЛ. Т. да заплати на ЗД „Б.“ АД съдебни разноски в размер на 2518,07 лева за първоинстанционното производство съобразно отхвърлената част от предявения иск.

Така постановеното решение е обжалвано с въззивна жалба от ищцата в първоинстанционното производство К. МЛ. Т. чрез адвокат Н.Д. в отхвърлителната му част досежно обезщетението за неимуществени вреди за разликата над 25 000 лева до 70 000 лева, както и в частта, с която е оставено без уважение искането за присъждане на законна лихва на основание чл. 429 ал. 3 от КЗ.

Оплакванията във въззивната жалба са свързани с нарушение на материалния закон и с допуснати съществени процесуални нарушения от първоинстанционния съд. Поддържа се на първо място нарушение на чл. 52 от ЗЗД и въведения с него принцип на справедливост, както и на съдебната практика / ППВС № 4/1068 година и ТР № 1/21.06.2018 година по т.д. № 1/2016 година на ОСНГТК на ВКС/ при определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди от първоинстанционния съд. Поддържа се, че не е отчетен действителния размер на моралните вреди с оглед характера, тежестта, интензитета и продължителността на болките и страданията, установени със събраните по делото доказателства, както и икономическата конюнктура в страната към момента на деликта. Твърди се, че доказателствата, по-конкретно показанията на свидетелката В.Я. не са анализирани и преценени задълбочено, поради което съдът недооценил особено близките отношения и силната духовна и емоционална връзка между ищцата и починалата ѝ баба, съответно интензитета и продължителността на нейните страдания след загубата на баба ѝ, нервнопсихическия стрес, негативните изживявания и промяната в начина на живот на семейството. В

недостатъчна степен било преценено от съда и заключението на приетата съдебно-психологична експертиза.

Твърди се освен това, че съдът е допуснал нарушение на чл. 51 ал. 2 от ЗЗД, приемайки съпричиняване от пострадалата, и то в размер на 50%. Не било взето предвид от съда установеното по делото обстоятелство за липса на пешеходна пътека в близост до мястото на ПТП, за извършван ремонт на пешеходния надлез, заради който той е бил затворен, както и заключението на автотехническата експертиза, според което само действията на водача на МПС, който е нарушил чл. 20 ал. 2 от ЗДП, са довели до ПТП. Неправилно съдът се позовал и на мотивите на влязлата в сила присъда срещу водача на МПС, за да приеме съпричиняване. Поддържа се, че съпричиняването следва да бъде доказано в хода на гражданския процес и съдът не може да формира изводите си по този въпрос въз основа на доказателствата, събрани по наказателното дело, а в гражданския процес съпричиняването не било доказано, поради което възражението за неговото наличие било неоснователно. При условията на евентуалност се иска намаляване на приетия от съда процент на съпричиняване до 10%.

Решението на първоинстанционния съд е обжалвано и в частта, касаеща началния момент, от който е присъдена законната лихва върху дължимото обезщетение за неимуществени вреди. Във въззивната жалба се поддържа, че законната лихва следва да бъде определена съобразно чл. 429 ал. 3 от КЗ, а именно от 08.03.2019 година – датата на завеждане при застрахователя на застрахователната претенция на ищцата. Изложени са подробни съображения за това, че тази законна лихва е част от дължимото от застрахователя обезщетение, което е функционално обусловено от отговорността на самия делинквент. Жалбоподателката счита освен това, че застрахователят дължи законна лихва върху цялото застрахователно обезщетение, включително и върху лихвата по чл. 429 ал. 3 от КЗ за собствената си забава съгласно чл. 497 ал. 1 т. 1 от КЗ, в случая от 29.03.2019 година, когато е изтекъл срока от 15 работни дни от представянето на всички доказателства по чл. 106, ал. 3 от КЗ до окончателното погасяване на вземането.

Искането е да се отмени решението в обжалваните части и да се постанови ново решение по същество, с което на ищцата да се присъди

допълнително обезщетение за неимуществени вреди в размер на 45 000 лева / разликата между присъдените 25 000 лева и дължимите 70 000 лева/. Има и искане за присъждане на законната лихва върху обезщетението на основание чл. 429 ал. 3 от КЗ от 08.03.2019 година до окончателното му изплащане, както и законна лихва по чл. 497 ал. 1 т. 1 от КЗ върху общия дължим размер на обезщетението, включващ главница и законна лихва по чл. 429 ал. 3 от КЗ, считано от 29.03.2019 година – изтичането на срока от 15 работни дни от представяне на всички доказателства по чл. 106 ал. 3 от КЗ до окончателното погасяване на вземането. Претендират се и разноски, включително адвокатско възнаграждение по чл. 38 ал. 2 от Закона за адвокатурата за първата и за въззивната инстанция съобразно уважената част от исковете.

Срещу въззивната жалба не е подаден писмен отговор от ЗД „Б.“ АД. В проведеното по делото открито съдебно заседание пред въззивната инстанция процесуалният представител на ответника е изразил становище за нейната неоснователност. Оспорил е доводите за неправилно приложение на чл. 52 от ЗЗД, като е посочил, че общият размер на обезщетението от 50 000 лева е висок и е съобразен именно с установената близост между ищцата и нейната баба. Оспорено е и твърдението, че чл. 51 ал. 1 от ЗЗД е приложен от съда и определеното обезщетение е намалено поради съпричиняване само въз основа на материалите по наказателното дело. Твърди, че съпричиняването е установено от приетата по делото и неоспорена автотехническа експертиза и че определеният процент на съпричиняване – 50% е правилен с оглед установените по делото обстоятелства, свързани с поведението на бабата на ищцата в качеството ѝ на пешеходец към момента на настъпване на ПТП. По тези съображения се иска потвърждаване на първоинстанционното решение и присъждане на разноски за въззивната инстанция.

Не се сочат нови доказателства пред въззивната инстанция.

Съдът, като се запозна със събраните по делото доказателства и доводите на страните, приема следното:

Въззивната жалба е процесуално допустима, подадена е от лице, имащо правен интерес да обжалва, а именно от ищцата срещу решението в отхвърлителната му част. При подаване на въззивната жалби е спазен предвиденият в чл. 259 от ГПК срок.

Въззивната инстанция намира, че първоинстанционното решение е

валидно и допустимо в обжалваната част.

По отношение на правилността на първоинстанционното решение въззивната инстанция е ограничена от посоченото във въззивната жалба, освен когато става дума за приложение на императивна правна норма или когато съдът следи служебно за интересите на някоя от страните по делото или ненавършили пълнолетие деца. / т. 1 от ТР № 1/2013 година на ОСГТК на ВКС/. С оглед на тези свои правомощия съдът ще се произнесе по въведените от жалбоподателката оплаквания, подробно посочени по-горе.

Безспорно е, а и от събраните по делото доказателства – акт за смърт, удостоверение за наследници и удостоверение за родствени връзки, се установява, че починалата на 19.12.2018 година Д.Б.В. е баба на ищцата К. МЛ. Т. по майчина линия. Безспорно е също, а и от приетата пред първата инстанция съдебно медицинска експертиза се установява, че смъртта на Д.В. е в причинна връзка с телесните увреждания, получени при ПТП, станало на 06.12.2018 година в град С., причинено от Г.И.А. в качеството му на водач на лек автомобил П. 307 с рег. № ***. Смъртта на бабата на ищцата е настъпила в резултат на проявили се по-късно усложнения след травмите, получени при ПТП – травма на лява слабинна вена в областта на малкия таз, счупване на двете рамена на лявата срамна кост с обилно кръвонасядане на мускулите и меките тъкани в областта на малкия таз, разкъсно-контузна рана в областта на дясното слепоочие, които усложнения са довели до белодробна тромб емболия.

Обстоятелствата, свързани с наличието на валидно застрахователно правоотношение по застраховка „Гражданска отговорност“ за автомобила, с който е причинено ПТП, не са оспорени от ответника.

Ищцата е предявила пред ответника застрахователна претенция за изплащане на обезщетение за причинените ѝ неимуществени вреди от смъртта на нейната баба / стр. 103 и 104 от първоинстанционното производство/, която е получена от ЗД „Б.“ АД на 11.03.2019 година, видно от известието за доставяне на стр. 105. С писмо изх. № 2307/27.03.2019 година / стр. 106/, изпратено от ЗД „Б.“ АД до К.Т. и до нейния адвокат Н.Д. ищцата е уведомена, че ЗД „Б.“ АД няма основание да удовлетвори претенцията ѝ, по която е заведена щета *****, тъй като не са установени особено близки взаимоотношения с починалата и действително претърпени вреди от нейната

смърт.

При обсъдените по-горе доказателства, следва да бъде направен извода, че предявеният иск е допустим с оглед разпоредбата на чл. 498 ал. 3 от КЗ, според която увреденото лице може да предяви претенцията си за плащане пред съда само ако застрахователят не е платил в срока по чл. 496, откаже да плати обезщетение или ако увреденото лице не е съгласно с размера на определеното или изплатеното обезщетение.

Досежно справедливият размер на обезщетението за неимуществени вреди, който е първият спорен въпрос, въведен с въззивната жалба, съдът намира следното:

В обстоятелствената част на исковата молба ищцата К.Т. твърди, че е внучка на починалата Д.Б.В. и че двете са били в особено близки отношения на взаимна обич, привързаност и подкрепа. Смъртта на Д.В. довела до изключителен срыв за ищцата. Нейната баба се грижила за нея още от самото ѝ раждане, полагала усилия ежедневно да я напътства и да изгради ценностната ѝ система, да я формира като пълноценна личност. Двете се виждали ежедневно, защото живеели на съседни адреси, Ищцата била първият човек, на когото било съобщено за инцидента и тя веднага се притекла на помощ, като била силно притеснена за състоянието на баба си.

След изписването на баба ѝ от болница и до смъртта ѝ ищцата полагала ежедневни грижи за нея, като я посещавала в дома ѝ и ѝ се обаждала по телефона. Завидната връзка на взаимна обич и грижа, която имало между ищцата и нейната баба, била разрушена от катастрофата, като болките и страданията на ищцата се засилвали още повече от това, че смъртта на баба ѝ е настъпила по такъв нелеп начин. Твърди се, че и до момента ищцата не може да превъзмогне загубата на баба си, затваря се в себе си, отчуждава се от предишната си компания, защото всичко ѝ напомня за баба ѝ. Случилото се оказало негативно влияние върху целия бъдещ живот на ищцата. Посочено е, че починалата приживе е била изключително жизнена, активна, отзивчива, инициативна и изпълнена с желание да живее и да помага на близките си. Твърди се, че е налице особено силен интензитет на болките и страданията на ищцата, както и силно негативен отпечатък върху психиката ѝ. И до момента ищцата страдала от посттравматичен стрес, изразяващ се в нарушение на съня, често главоболие и тревожност. Преди случилото се ищцата била

изключително жизнена и контактна, раздавала се на спокоен живот и постоянни срещи с близки и приятели, а в момента тя била затворена и отчуждена, избягвала срещи с приятели и близки, липсвал ѝ стремеж към положителни емоционални преживявания. Въз основа на тези обстоятелства, като се позовава и на икономическите условия в страна, ориентир за които били нивата на застрахователно покритие по застраховка „Гражданска отговорност“, ищцата претендира обезщетение за неимуществени вреди в размер на 70000 лева. Претендирана е и законната лихва върху обезщетението за неимуществени вреди. Първоначално с исковата молба искането е било такава да се присъди на основание чл. 497, ал. 1, т. 1 от КЗ считано от изтичане на 15 дневния срок, посочен в тази разпоредба. С молбата на ищцата от 24.03.2021 година е конкретизирана претенцията за законна лихва, като е претендирана такава по чл. 429 от КЗ, считано от датата на предявяване на застрахователната претенция / посочена е датата 19.02.2019 година/ до окончателното изплащане на сумата. Наред с това е претендирана и законна лихва върху заявената с исковата молба сума на основание чл. 497 ал. 1 т.1 от КЗ, с начален момент 15 работни дни след уведомяването с извънсъдебната претенция / посочена е датата 13.03.2019 година/ до окончателното изплащане, като се поддържа, че в тази хипотеза на забава на самия застраховател той дължи законната лихва върху цялото застрахователно обезщетение, включващо главница и дължимите от делинквента лихви от датата на уведомяване на застрахователя за застрахователното събитие съгласно чл. 429 от КЗ.

В хода на първоинстанционното производство ответникът е оспорвал така предявения иск изцяло по основание, излагайки доводи, че ищцата не е сред законните наследници на починалата Д.В. и че съгласно задължителната съдебна практика- т. 1 от ТР № 1/21.06.2018 година на ОСНГТК на ВКС по т. дело № 1/2016 година тя не е материалноправно легитимирана да получи обезщетение за неимуществени вреди от смъртта на своята баба, доколкото липсват обстоятелства за такава връзка между двете, която е изключителна и надхвърля обичайните отношения между баба и внучка.

В мотивите на първоинстанционния съд е прието, че са налице предвидените в закона и в задължителната съдебна практика предпоставки и че справедливият размер на обезщетението за неимуществени вреди, което ищцата следва да получи, е 25 000 лева, като общо дължимият размер от

50 000 лева е намален с 50% заради съпричиняване.

При това първоинстанционно решение и при липса на въззивна жалба от ответника, настоящият съдебен състав не следва да обсъжда въпроса за наличието на предвидените в ТР 1/2016 година на ОСНГТК на ВКС материалноправни предпоставки за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди на лица от т.нар. „разширен кръг“, сред които попада и ищцата. Според цитираното тълкувателно решение легитимирани в гражданския процес да получат обезщетение за неимуществени вреди от причинена смърт на техен близък са лицата, посочени в Постановление № 4 от 25.05.1961 г. и Постановление № 5 от 24.XI.1969 г. на Пленума на Върховния съд, както и по изключение всяко друго лице, което е създадо трайна и дълбока емоционална връзка с починалия и търпи от неговата смърт продължителни болки и страдания, които в конкретния случай е справедливо да бъдат обезщетени.

Материалноправната легитимация на ищцата да получи обезщетение за неимуществени вреди от смъртта на своята баба е свързана с основателността на предявения иск, а не е процесуална предпоставка за предявяването му, респ. няма отношение към неговата допустимост. С оглед на това и съобразявайки предмета на въззивното производство, очертан с въззивната жалба, съдът следва да се произнесе само по въпроса кои от посочените в исковата молба болки и страдания по вид, интензитет продължителност са установени със събраните по делото доказателства и какъв е справедливият размер на обезщетението за тях.

Неимуществените вреди се установяват на първо място от показанията на разпитаната в съдебно заседание на 23.09.2020 година в качеството на свидетел В.А.Я.. Тази свидетелка е в далечни роднински отношения с починалата Д.В., която е била втора братовчедка на нейния баща. Свидетелката заявява, че от 12 години живее в град С., преди това е живяла в град С., като сега посещава С. всяка събота и неделя в периода от май до октомври и по един или два пъти месечно през останалото време от годината. Тя заявява, че познава ищцата К.Т. и нейната майка Е.В. от малки, че починалата Д.В. е помагала в отглеждането на К.Т.. Свидетелката твърди, че при посещенията си в град С. в дома ѝ са идвали К.Т. и нейната майка Е., бабата Д.В. също ѝ ходела на гости, като се чували с нея и по телефона. К. и

Д. били много близки, не могли една без друга, къщите им били в съседство. При контактите на свидетелката с Д.В. последната ѝ споделяла, че К. ѝ звъняла всеки ден сутрин и вечер, за да чуе как е и се притеснявала, ако баба ѝ не ѝ вдигне телефона. Тогава тя излизала от работа, за да провери дали всичко е наред с баба ѝ. Д.В. много помагала на ищцата К.Т. в грижите за дъщеря ѝ докато била ученичка от първи до четвърти клас, вземала детето от училище и то седяло при нея докато майка му била на работа. Свидетелката Я. установява, че ищцата и баба ѝ са си помагали взаимно, К. често купувала на баба си дрехи, обувки и други неща. Когато след ПТП Д.В. била настанена в болница, свидетелката се чувала с нея по телефона. При тези разговори Д.В. ѝ споделяла, че е притеснена, когато ищцата я посещава, тъй като в този момент ищцата била в първите месеци на бременността с второто си дете. Д. споделяла, че грижите за нея полагат синът ѝ и снаха ѝ, като К. също ходи в болницата. След ПТП свидетелката се чувала и с ищцата К.Т., която била много притеснена по време на престоя на баба си в болницата, както и след изписването ѝ. Смъртта на бабата била неочаквана за всичките ѝ близки, както и за ищцата, тъй като тя настъпила, когато Д. вече била изписана от болница и била започнала да се възстановява. Ищцата не се чувствала добре след смъртта на баба си, с която приживе имали много силна връзка, като и до момента не била преодоляла загубата. Тя често посещавала гроба на баба си. Преди ПТП Д.В. живеела на етаж от къщата, който бил на нейната дъщеря Е.. След изписването ѝ от болница синът ѝ и снаха ѝ я взели в тяхното жилище, за да се грижат за нея и защото ползването на банята и тоалетната било по-удобно. Грижите за бабата не били поети от ищцата К. заради бременността ѝ. Свидетелката установява също, че в жилището, в което е живеела Д.В. преди ПТП първоначално е живеел и братът на К. Т. – А.. Той обаче употребявал алкохол и в пияно състояние упражнявал насилие над баба си, заради което К. често говорела с брат си. Заради упражняването домашно насилие срещу А. М. била издадена заповед да не обитава жилището, поради което преди ПТП той го напуснал. В подкрепа на показанията на свидетелката в тази им част по делото е представено решение № 184 от 11.05.2016 година, постановено по гр. дело № 301/2016 година на РС - С. на основание чл. 15 от ЗЗДН срещу А. М. М..

По делото е изслушана съдебно психологична експертиза. От заключението на психолога Д.Т., прието по делото, се установява, че преди

ПТП ищцата е била в добро емоционално здраве. Вещото лице я описва като чувствителна, емоционално отзивчива, с мекота в обноските, сдържана, спокойна, уравновесена, неподатлива на гневни избухвания, недоверяваща се лесно на хората. След ПТП ищцата била силно притеснена за здравословното състояние на баба си, още повече, че я е видяла веднага след катастрофата и станала свидетел на множеството медицински процедури за установяване на състоянието ѝ. При ищцата и до момента се установявало устойчиво, повтарящо се припомняне и изживяване на травмата с внезапно оживяване на случилото се, повишена тревожност и безпокойство. Тя все още изпитвала скръб от смъртта на баба си и отказвала да приеме загубата. При нея се наблюдавало продължително душевно страдание, тя трудно се приспособявала към загубата, смъртта на баба и била за нея психотравма, която правела невъзможно удовлетворяването на потребността ѝ от емоционална привързаност, позитивна оценка, съвети и поддръжка. Според вещото лице смъртта на бабата се е отразила негативно върху психологичното състояние на К.Т., нарушила е нормалния ѝ ритъм на живот и е довела до повишени нива на невротизация, безпокойство и тревожност.

Съдът, съобразявайки обсъдените по-горе доказателства и установените с тях обстоятелства, свързани със създадената връзка на ищцата с баба ѝ и действително претърпените от нея вреди в резултат на нейната смърт, намира, че не са налице основания за определяне на общ размер на обезщетение за неимуществени вреди по-висок от този, определен от първоинстанционния съд, а именно 50 000 лева. Непрекъснатото чуване по телефона, привързаността, загрижеността и взаимните грижи, които ищцата и нейната баба са полагали една за друга и които характеризират техните отношения, са установени със събраните по делото доказателства. Липсват доказателства обаче за по-особена като вид и интензитет връзка между баба и внучка, налагащи определянето на обезщетение в по-висок размер. Ищцата е създала свое собствено семейство, има е свой собствен живот в друго жилище, макар и близо до баба си. От показанията на свидетелката е видно, че освен бабата до ищцата е била и нейната майка, т.е. бабата не е замествала майката в живота на ищцата, а в него са присъствали и двете. Със съдебно психологичната експертиза е установено негативното въздействие на смъртта на бабата върху ищцата, което е продължително, нарушило е нормалния ѝ ритъм на живот и е свързано с безпокойство и тревожност. Смъртта на близък

човек предизвиква негативни психологически изживявания у всеки човек, като тяхната продължителност и интензитет са в зависимост от индивидуалната му психическа устойчивост и способности за справяне с психотравми. При ищцата става дума за сравнително продължителни като период и сила негативни изживявания, дължащи се на специфичния ѝ личностов профил, но не се е стигнало до по-сериозни психически и психологични проблеми, налагащи лечение. По делото няма твърдения и данни за такива. С оглед на това и като се има предвид, че твърденията за посттравматичен стрес, за промяна на отношението ѝ към околните и за нежелание да се среща с близки и приятели и да си доставя положителни емоционални преживявания не са подкрепени с доказателства, съдът приема, че общият размер на обезщетението за неимуществени вреди не може да бъде по-висок от определения от първоинстанционния съд – 50 000 лева.

Освен с обсъдените по-горе обстоятелства, свързани с характера, силата, интензитета и продължителността на търпените от ищцата болки и страдания, размерът на обезщетението от 50 000 лева е съобразен и с конкретните икономически условия в страната и общественото разбиране за справедливост, ориентир за което са нормативно определените лимити по застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите. До 01.01.2010 година нормативно определените минимални размери на лимитите са нараствали непрекъснато и почти ежегодно, като от 25 000 лева за всяко събитие са достигнали до 700 000 лева за всяко събитие при едно пострадало лице и до 1 000 000 лева – при две или повече лица. След тази дата са определени значително по –високи размери. § 27 от ПЗР на Кодекса за застраховането /отм./ предвижда лимит за едно събитие на имуществени и неимуществени вреди вследствие на телесно увреждане или смърт от 1 000 000 лева при едно пострадало лице и от 5 000 000 лева при две или повече пострадали лица. Съгласно чл. 266 от КЗ /отм., в сила от 11.06.2012 година/, задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите се сключва за следните минимални застрахователни суми: за неимуществени и имуществени вреди вследствие на телесно увреждане или смърт - 2 000 000 лв. за всяко събитие при едно пострадало лице и 10 000 000 лв. за всяко събитие при две или повече пострадали лица. Сега действащият Кодекс за застраховането, влязъл в сила на 01.01.2016 година, приложим към настоящия случай, в чл. 492 предвижда лимит за неимуществени и

имуществени вреди вследствие на телесно увреждане или смърт – 10 000 000 лв. / а след изменението с ДВ бр. 101/2018 година – 10 420 000 лева/ за всяко събитие, независимо от броя на пострадалите лица. Лимитите, макар и само индиция, а не абсолютен критерий за икономическите условия в страната и обществено разбиране за справедливост, имат значение и следва да бъдат взети предвид при определяне на размерите на обезщетението за неимуществени вреди, което становище се застъпва и в съдебната практика.

Освен вида, характера и продължителността на болките и страданията и справедливия размер на обезщетението за причинените на ищцата и установени по делото неимуществени вреди от смъртта на нейната баба Д.В., като спорен между страните във въззивното производство е въведен и въпросът за наличието на съпричиняване от страна на Д.В..

Възражението за съпричиняване от страна на пострадалата В. е направено от ответника с писмения отговор на исковата молба и се изразява в допуснатите от нея като пешеходец нарушения на чл. 113 ал. 1 т.1 от ЗДвП / задължение за пресичане на пътното платно по пешеходна пътека при съобразяване на приближаващите МПС преди навлизането на него/. Поддържа се и допуснато нарушение на чл. 114 т. 1 от ЗДвП - забрана за пешеходците за внезапно навлизане на платното за движение при ограничена видимост. Твърди се, че пресичането на пътното платно е било възможно по намиращите се на разстояние от около 100 метра пешеходни пътеки, въпреки че пешеходният надлез е бил затворен заради ремонт, като не е било разрешено пресичането на пешеходци през улицата в обхвата на ремонтирания обект. Ответникът сочи, че в нарушение на правилата за движение по пътищата и в несъответствие с конкретната пътна обстановка, пострадалата не е съобщила скоростта, посоката на движение и разстоянието на което се е намирал приближаващия се автомобил и е предприела пресичане, въпреки че е имала достатъчна видимост и възможност да прецени, че с оглед близостта и скоростта на МПС не може да пресече платното, още повече при положение, че е имала заболяване коксартроза, ограничаващо и забавящо движенията ѝ.

Със събраните по делото доказателства е установено следното:

Срещу Г.И.А. – водач на застрахования при ответника лек автомобил П. 307 с рег. № ***, с който е причинено ПТП, има постановена присъда № 1

от 21.01.2020 година по НОХ дело № 105/2019 година по описа на Окръжен съд – С., влязла в сила на 16.06.2020 година. Г.А. е признат за виновен в това, че на 06.12.2018 година в град С. при управление на описаното по-горе МПС е нарушил правилото по чл. 20 ал. 2 изречение второ от ЗДвП, вследствие на което по непредпазливост е причинил смъртта на Д.В.. С присъдата Г.А. е признат за невиновен и оправдан за нарушаване на правилата за движение по чл. 20 ал. 1 и чл. 116 ал. 1 от ЗДвП.

От приетата по делото и неоспорена автотехническа експертиза се установява, че автомобилът, управляван от Г.А. се е движел в град С., по бул. „Б.“, в посока от запад на изток. В това време пешеходката Д.В. се е намирала на южния тротоар, откъдето в един момент е предприела пресичане на пътното платно пред автомобила и е настъпил удар между предната част на автомобила и пешеходката. Безспорно е установено, че на мястото на удара няма светофарна уредба или пешеходна пътека. Установено е, че преди ПТП автомобилът, управляван от Г.А. се е движел с разрешената скорост от 50 километра в час, която впоследствие е намалил до 23 километра в час преди да задейства интензивно спирачната система и това е била скоростта в момента на удара. В заключението има данни, че участъкът преди местопроизшествието е прав, с дължина около 130 метра, което е осигурявало възможност на пешеходката да наблюдава трафика и да види автомобила. Видимостта на водача на автомобила към пешеходката също не е била ограничена. Вещото лице е посочило, че ако пешеходката се е движила от юг на север, т.е. предприела е пресичане от дясно на ляво пред автомобила, от момента, в който тя е навлязла на платното водачът е имал техническа възможност да спре автомобила при своевременна реакция и задействане на спирачната система с максимална интензивност, тъй като в този момент мястото на удара е било извън опасната зона на автомобила. Такава възможност е имало за водача на лекия автомобил и при движение на пешеходката в посока от север на юг / от ляво на дясно/пред автомобила. До удара според вещото лице се е стигнало както поради това, че водачът на автомобила не е реагирал своевременно на опасността от удар с пешеходката чрез екстрено спиране, така и заради това, че тя не е отложила навлизането си на пътното платно. В заключението е посочено, че в момента на началото на реакцията на водача на автомобила, мястото на удара вече е било вътре в опасната му зона и той не е имал техническа възможност да го избегне.

От приетото по делото писмо от Община С. с изх. № ДЛ000896/11.02.2019 година / стр. 47/ се установява, че към датата на ПТП 06.12.2018 година са извършвани ремонтни работи на пешеходния надлез на бул. „Б.“ в град С., като по време на изпълнението им не е разрешено пресичането на пешеходци през улицата за движение в обхвата на обекта, не е предвидено и оформянето на временна пешеходна пътека в района на строителния обект поради наличието на постоянна такава на разстояние около 100 метра преди надлеза.

По делото в качеството на свидетел досежно механизма на настъпване на ПТП и поведението на Д.В. като пешеходец е изслушан Г.И.А. – водач на лекия автомобил, с който е причинено ПТП. Съдът преценява неговите показания в съвкупност с останалите доказателства, обсъдени по-горе. Няма основание да се приеме заинтересованост на този свидетел, доколкото не се твърдят и не се установяват обстоятелства, свързани с наличие на регресно право на застрахователното дружество по отношение на него на основание чл. 433 от КЗ. От показанията на този свидетел е видно, че пешеходката е излязла пред автомобила му от дясната страна / където е автобусната спирка/. Тя е вървяла с гръб към автомобила, в посока към магазин „Л.“ и внезапно е решила да пресича, слезла е на платното за движение, направила е няколко крачки, след което се е изплашила като е видяла автомобила, направила е крачка назад и е спряла. Водачът на лекия автомобил се опитал да я заобиколи, но не успял и я ударил с предната част на автомобила си, в средата. Д.В. се движела бавно, без бастун. На мястото на удара нямало пешеходна пътека, такава имало малко преди мястото на ПТП, нямало и светофарна уредба, а пешеходният надлез бил в ремонт. Свидетелят твърди, че не е видял дали когато е предприела пресичане, пешеходката е погледнала идват ли коли. Показанията на този свидетел са в съответствие с приетата по делото автотехническа експертиза и обсъденото по-горе писмо от Община С. както досежно липсата на пешеходна пътека и светофар и затворен пешеходен надлез, така и досежно разположението на автомобила след удара / леко извит вдясно/, което съответства на показанията за опит на водача да предотврати удара. С оглед показанията на този свидетел автотехническата експертиза следва да бъде възприета във варианта, при който Д.В. е предприела пресичане на пътното платно от дясно на ляво / от юг на север/.

При така установената по делото фактическа обстановка съдът намира,

че приносът на пешеходката Д.В. за настъпване на ПТП е поне равен / 50%/ с този на водача на лекия автомобил.

На първо място е безспорно установено, че ищцата е предприела пресичане на платното на движение на нерегламентирано и неозначено място, в нарушение на изискването на чл. 113 ал. 1 от ЗДвП. При наличие на пешеходна пътека на разстояние от 100 метра, което е причината да не бъде създадена временна пешеходна пътека докато трае ремонта на пешеходния надлез, не може да се приеме, че пострадалата не е имала друга възможност да пресече пътното платно.

От съвкупната преценка на доказателства е установено и друго нарушение от страна на Д.В.. Съгласно чл. 113 ал. 1 т. 1 и 2 от ЗДвП пешеходците са задължени преди да навлязат на платното за движение, да се съобразят с приближаващите се пътни превозни средства и да не удължават ненужно пътя и времето за пресичане, както и да не спират без необходимост на платното за движение. Въз основа на показанията на свидетеля А. следва да се приеме, че са нарушени и тези задължения от пешеходката. Няма данни дали тя се е огледала преди да тръгне да пресича платното за движение, но дори да е така, тя не се е съобщила с приближаващия се лек автомобил, движела се е бавно при пресичане на платното, като в един момент се е спряла и е направила крачка назад. Освен това от показанията на свидетеля А. може да се направи извод и за нарушаване на чл. 114 т. 1 от ЗДвП. Тази разпоредба забранява на пешеходците да навлизат внезапно на платното за движение.

До ПТП се е стигнало в резултат на това поведение на пешеходката. Водачът на лекия автомобил се е движел с разрешената скорост, поради което не му е повдигано обвинение за движение с превишена скорост. Освен това той е оправдан с влязлата в сила присъда и по обвиненията по чл. 20 ал. 1 от ЗДвП и чл. 116 ал. 1 от ЗДвП. Тези разпоредби задължават водачите да контролират непрекъснато ППС, които управляват / чл. 20 ал. 1/, както и да бъдат бдительни и предпазливи към пешеходците, особено към децата, към хората с трайни увреждания, в частност към слепите, които се движат с бял бастун, към слепо-глухите, които се движат с червено-бял бастун и към престарелите хора.

Единственото нарушение, което е допуснал водачът и за което е

признат за виновен с влязлата в сила присъда, е това по чл. 20 ал. 2 изречение второ от ЗДвП. Тази разпоредба задължава водачите да намалят скоростта и в случай на необходимост да спрат, когато възникне опасност за движението. От автотехническата експертиза по категоричен начин се установява, че водачът на МПС е намалил скоростта, когато е възприел пешеходката, но не е спрял напълно, което е довело и до удара. При положение, че противоправното поведение на водача се изразява в нарушаване на това негово общо задължение, а от друга страна – при наличие на няколко допуснати от пешеходката нарушения на правилата и при установеното нейно поведение – предприемане на пресичане, спиране и крачка назад, не може да се приеме, че приносът на пешеходката е липсващ или по-малък от 50% , както се твърди във въззивната жалба.

Неоснователно е оплакването във въззивната жалба, че наличието на съпричиняване е преценявано въз основа на доказателствата и съдебните актове, постановени по наказателното дело срещу водача на лекия автомобил, което било недопустимо. Изводите на съда за съпричиняването се основават само на събраните в хода на настоящия процес доказателства, подробно анализирани по-горе.

По тези съображения съдът намира, че първоинстанционното решение в частта, с която е отхвърлен иска срещу застрахователното дружество за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди над размера от 25 000 лева, определен след намаляване на основание чл. 51 ал. 2 от ЗЗД на общото дължимо обезщетение от 50 000 лева с процента на съпричиняване, а именно 50%, до претендирания размер от 70 000 лева, е правилно и законосъобразно и следва да бъде потвърдено.

Последното въведено с въззивната жалба оплакване касае предявената от ищцата акцесорна претенция за законна лихва върху обезщетението за неимуществени вреди.

По въпроса за началния момент, от който се дължи законната лихва върху обезщетението за неимуществени вреди, съдът намира следното:

С исковата молба и допълнителната молба от 24.03.2021 година за конкретизация на акцесорната претенция за лихви ищцата претендира законна лихва върху обезщетението за неимуществени вреди на две отделни основания и с два отделни начални момента, а именно законна лихва по чл.

429 от КЗ, считано от датата на предявяване на застрахователната претенция до окончателното изплащане на сумата като част от дължимото от застрахователя застрахователно обезщетение и законна лихва по чл. 497 ал. 1 т. 1 от КЗ за забава на самия застраховател с начален момент 15 дни след представяне на всички доказателства по чл. 106 ал. 3 от КЗ.

Първоинстанционният съд е присъдил законната лихва съобразно разпоредбата на чл. 497 ал. 1 т. 2 във връзка с чл. 496 ал. 1 от КЗ - от 11.06.2019 година, когато е изтекъл тримесечният срок от сезирането на застрахователя с претенцията на ищцата за заплащане на застрахователно обезщетение.

Настоящият съдебен състав, съобразявайки законовите разпоредби счита, че върху обезщетението от 25 000 лева се дължи законна лихва за периода от 11.03.2019 година до окончателното му изплащане. В този смисъл първоинстанционното решение следва да бъде отменено в частта, с която законната лихва върху обезщетението от 25 000 лева е присъдена с начален момент от 11.06.2019 година и следва да се постанови ново, с което за се присъди законната лихва, считано от 11.03.2019 година до окончателното му изплащане.

Съображенията на съда са следните:

За лихвите като част от застрахователното обезщетение, дължимо от прекия причинител на вредата при ангажиране на неговата отговорност, които се покриват от застрахователя по задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ са приложими разпоредбите на чл. 493, ал. 1, т. 5 във връзка с чл. 429, ал. 2 т. 2 и ал. 3 от КЗ. С оглед на това и съобразявайки ал. 3 на чл. 429 от КЗ, съдът намира, че законната лихва върху обезщетението за неимуществени вреди се дължи от 11.03.2019 година, което е датата на предявяване на застрахователната претенция от страна на ищцата в качеството ѝ на увредено лице и следва да се приеме, че тя е най-ранната дата, доколкото няма данни за уведомяване на застрахователя от самия застрахован по реда на чл. 430 ал. 1 т. 2 от КЗ.

Искането за присъждане на две законни лихви върху обезщетението за неимуществени вреди с припокриващи се периоди на две различни основания, посочени по-горе, е неоснователно. В цитираното във въззивната жалба решение № 128 от 04.02.2020 година на ВКС по т. дело № 2466/2018

година на I т.о. е направено разграничение за основанието, на което се дължи законната лихва от застрахователя върху обезщетението спрямо увреденото лице през отделните периоди. Застрахователят заплаща дължимото от делинквента спрямо увреденото лице обезщетение за забава на основание чл. 86 във връзка с чл. 84 ал. 3 от ЗЗД с оглед изричното правило на чл. 429 ал. 3 изречение второ от КЗ и предвид въведената с новия КЗ - чл. 498 ал. 3 във връзка с чл. 432 ал. 1 от КЗ абсолютна процесуална предпоставка за предявяване спрямо застрахователя на прекия иск на увредения по застраховка „Гражданска отговорност“, а именно отправянето на писмена застрахователна претенция спрямо застрахователя по реда на чл. 380 от КЗ. При непроизнасяне в срока по чл. 496 от КЗ и неплащане на застрахователното обезщетение застрахователят дължи законната лихва за собствената си забава след изтичането на този срок. Това обаче не означава, че след изтичането на срока по чл. 496 от КЗ той ще дължи и законна лихва върху законната лихва, дължима от делинквента като част от застрахователното обезщетение. В този смисъл искането на жалбоподателката за присъждането на такава законна лихва върху цялото застрахователно обезщетение, включващо главница и дължима от делинквента лихва по чл. 86 във връзка с чл. 84 ал. 3 от ЗЗД, за която застрахователят отговаря, е неоснователно.

С оглед изхода на спора пред въззивната инстанция жалбоподателката дължи на ответника ЗД „Б.“ АД направените разноски. Те, видно от списъка по чл. 80 от ГПК и представения договор за правна защита и съдействие, са в размер на 2280 лева с ДДС адвокатско възнаграждение и са реално заплатени.

Възражението за прекомерност на адвокатското възнаграждение е неоснователно. Обжалваемият интерес пред въззивната инстанция е 45 000 лева. Минималният размер на адвокатското възнаграждение при този обжалваем интерес съгласно чл. 7 ал. 2 т. 4 от Наредба № 1 за минималните размери на адвокатските възнаграждения, е 1880 лева. Заедно с дължимия на основание § 2 а от ДР на Наредба № 1 данък добавена стойност общият размер става 2256 лева. Заплатеното адвокатско възнаграждение надхвърля незначително този размер, поради което не са налице основанията по чл. 78 ал. 5 от ГПК за неговото намаляване.

По изложените съображения Пловдивският апелативен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 21030 от 23.04.2021 година, постановено по т. дело № 38/2019 година по описа на Окръжен съд – С., **В ЧАСТТА, С КОЯТО** ЗД „Б.“ АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление град С., ул. „Д.Б. № 87, **е осъдено да заплати** на К. МЛ. Т., ЕГН *****, от град С., ул. „Д.Б.“ №12, вх.В, ет.2, ап.3, **законната лихва върху обезщетението** за неимуществени вреди в размер на 25 000 лева **с начален момент 11.06.2019 година** до окончателното изплащане на сумата, **ВМЕСТО КОЕТО ПОСТАНОВЯВА:**

ОСЪЖДА ЗД „Б.“ АД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление град С., ул. „Д.Б. № 87, заплати на К. МЛ. Т., ЕГН *****, от град С., ул. „Д.Б.“ №12, вх.В, ет.2, ап.3, **законна лихва** върху обезщетението за неимуществени вреди в размер на 25 000 лева от смъртта на нейната баба Д.Б.В., ЕГН*****, настъпила в резултат на телесните увреждания, причинени ѝ при ПТП на 6.12.2018г год., **с начален момент от 11.03.2019 година** до окончателното изплащане на сумата.

ПОТВЪРЖДАВА решение № 21030 от 23.04.2021 година, постановено по т. дело № 38/2019 година по описа на Окръжен съд – С., **В ОСТАНАЛИТЕ ОБЖАЛВАНИ ЧАСТИ.**

ОСЪЖДА К. МЛ. Т., ЕГН *****, от град С., ул. „Д.Б.“ №12, вх.В, ет.2, ап.3, със съдебен адрес град С., ул. „Х.Б.“ № 2, 4-ти полуетаж, офис № 4, чрез адвокат Н.Д., **да заплати на ЗД „Б.“ АД, ЕИК ***,** със седалище и адрес на управление град С., ул. „Д.Б. № 87, **разноски за въззивното производство в размер на 2280 лева**, представляващи заплатено адвокатско възнаграждение.

Решението подлежи на обжалване пред ВКС с касационна жалба в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____